

Central European
Digital Media
Observatory

Vánoce v Kyjevě

Jak válka mění kulturu

Coffee Beans

Část svátků strávili zástupci CEDMO a DEKK Institutu v Kyjevě a okolí. Setkali se tam se zástupci sociologických pracovišť, agentur průzkumů veřejného mínění a partnery z ukrajinského World Value Survey.

Hlad bývá nejlepší kuchař a nutnost nejlepší motivátor. V hluboké krizi se lidé rychle naučí překročit neshody a spolupracovat. Krize tak dokážou nesmírně silně a rychle ovlivňovat identitu a chování lidí. Někdy celých národů.

Nejviditelnějším příkladem je masový přechod velké části ukrajinské společnosti na gregoriánský kalendář při slavení Vánoc, tedy přesun Vánoc ze 7. ledna po Novém roce na 24.-25. prosinec, jak je zvykem v kulturním okruhu západního křesťanství. Asi nikdo nečekal, že ukrajinská snaha oddělit svou identitu od ruských kulturních vlivů půjde tak daleko.

V minulosti asi jen 20 % Ukrajinců slavilo Vánoce 24.-25. prosince. Dnes to je kolem 45 %. Číslo 60 %, které se objevilo v evropských médiích, je chybné. Jedná se o výsledek ankety uživatelů ukrajinské státní aplikace Дія (Digital country), která umožňuje, kromě jiných funkcí, odpovídat na otázky. Výsledky ovšem nejsou reprezentativní. Ukrajínští sociologové odhadují, že číslo každopádně poroste. Začíná kolovat vtip, že Ukrajina bude první země, kde lidé běžně slaví Vánoce dvakrát.

Při podobných situacích, které působí rozsáhlé narušení života lidí, hovoříme v necitlivé řeči vědy o tzv. „přirozeném experimentu“. Vědeckým zájmem akademické části CEDMO

pochopení toku informací a informačních poruch. Vědeckým zájmem DEKK-u je pochopení koheze, tedy společenské soudržnosti. Za tím účelem byla navázána spolupráce s ukrajinskými vědci, kteří během války zůstali doma: v zemi, která čelí invazi.

Budou nám pomáhat odpovídat na otázky jako:

- Co se stalo s ukrajinskou kolektivní identitou od roku 2014, a zvláště od 24. února 2022?
- Jak válka mění kulturu? (Již nyní víme, že má masivní vliv na jazyk, náboženskou afilaci, politickou a národní identitu. Podobné procesy obvykle trvají generace, Ukrajinci jimi dnes procházejí v průběhu let či měsíců.)
- Co se z toho může naučit Česko, Slovensko a střední Evropa, která má dlouhodobý problém s informačními poruchami a polarizací?

Odpovědi budeme hledat i skrze vědecké průzkumy veřejného mínění na území střední Evropy a Ukrajiny, focusové skupiny či terénní výzkum.

Krátké vhledy do pokračujícího výzkumu můžete sledovat na webu CEDMO v podobě mikroblogů, které začnou přibývat v pravidelných intervalech od února 2023.